

**СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
В ОБЩИНА ШУМЕН
2018 -2023 Г.**

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Стратегия дава принципни постановки и насоки за бъдещото развитие на системата на предучилищното и училищното образование в община Шумен до 2023 г.

СТРАТЕГИЧЕСКА НОРМАТИВНА РАМКА:

Настоящата стратегия се базира на:

- Лисабонска стратегия на ЕС
- Стратегия „Европа 2020“
- Конвенция на ООН за правата на детето
- Национална програма за развитие на България 2020
- Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020
- Конституция на РБ
- Закон за местното самоуправление и местната администрация
- Закон за предучилищното и училищното образование
- Закон за закрила на детето
- Национални програми
- Програма за управление на община Шумен за периода 2015 – 2019 г.

и общински наредби, касаещи организирането и провеждането на дейностите в системата на предучилищно, училищно и извънучилищно образование.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА СТРАТЕГИЯТА:

Законосъобразност – съответствие на управленските цели и задачи с държавната нормативна рамка, осигуряваща правни гаранции за реализиране на националните и местни политики;

Целенасоченост – осъществяване на действени политики в съответствие със спецификата на общината за качествени образователни услуги;

Кохерентност – осигуряване на добра координация и партньорство за изпълнение на политиките от всички заинтересовани страни;

Равен достъп до качествено образование – приобщаване на всяко дете и ученик за качествено образование;

Равнопоставеност и недопускане на дискриминация – еднакви права и задължения и възможности за развитие независимо от етническата, религиозната и социалната принадлежност на децата и учениците в предучилищното и училищното образование;

Приемственост – гарантиране на устойчивост при реализиране на политиките независимо от политическите и управленските промени;

Иновативност – нестандартни управленски модели за формално и неформално образование;

Прозрачност – висока степен на информираност и гражданско участие в управлението на образователни услуги;

Устойчивост – постигане на трайно и дългосрочно въздействие върху качеството на образованието.

ГЛАВА ПЪРВА

Демографска характеристика на община Шумен

Община Шумен е разположена в централната част на Североизточна България на площ от 630 кв.км.

В рамките на общината влизат град Шумен и 26 села - Белокопитово, Благово, Васил Друмев, Велино, Ветрище, Вехтово, Градище, Дибиш, Друмево, Ивански, Илия Блъсково, Кладенец, Коньовец, Костена река, Лозево, Мадара, Маращ, Новосел, Овчарово, Панайот Волово, Радко Димитриево, Салманово, Средня, Струйно, Царев брод, Черенча.

По данни на НСИ от последното преброяване през 2011 г., броят на населението на община Шумен е 93 649 души, от които 45 085 мъже и 48 564 жени. В периода между последните две преброявания /2001 г. и 2011 г./ жителите на община Шумен намаляват с 10 824 души. Община Шумен е със смесен етнически състав на населението

Населението на община Шумен към 31.12.2015 г. по постоянен адрес е 111 377 души. От тях 97 745 са с постоянен адрес в града и 13 632 в селата на общината. По настоящ адрес броят на населението е 98 831 души. От тях 84 923 живеят в град Шумен и 13 908 в селата на община Шумен. Родените през 2015 г. са 1714 души, а починалите 1368 души.

През 2016 г. родените деца са 1783, а починалите - 1534 души, от които 1346 в град Шумен и 188 в селата на общината.

Населението на община Шумен към 15.12.2017 г. по постоянен адрес е 112 100 души. От тях 98 380 са с постоянен адрес в града и 13 720 в селата на общината. По настоящ адрес броят на населението е 99 088 души. От тях 85 158 живеят в град Шумен и 13 930 в селата на община Шумен. През 2017 г. родените деца са 1629, а починалите -1633 души.

Произтичащите демографски процеси на територията на община Шумен, следват неблагоприятните тенденции, характерни за голяма част от страната като цяло. Демографската характеристика на общината е резултат от продължителното действие на множество фактори и влияния: икономическата ситуация в страната, ускоряване на процесите на миграция и то предимно на млади хора и семейства в активна трудоспособна възраст, намаляване броя на родените деца. Подобряването на икономическия облик на общината е един от възможните начини за частично решаване на проблемите от това естество, като съществено значение се отдава на образованието и обучението – фактор за икономически растеж и заетост.

Състояние на общинската образователна система

През учебната 2017/2018 година образователната система в община Шумен обхваща 28 детски градини, 24 училища, 4 центъра за подкрепа на личностното развитие, РЦПППО и ЦСОП и 2 учреждения в системата на висшето образование.

Според информационната система на МОН, броят на децата в предучилищна подготовка е 2875, броят на учениците в дневна форма на обучение в общинските училища е 8430 и 1651 в държавните професионални училища, в задочна форма на обучение – 242 ученици, в самостоятелна форма на обучение – 182 ученици, във вечерна форма на обучение – 66 ученици, в индивидуална форма на обучение – 14 ученици.

Системата на предучилищно и училищно образование на територията на община Шумен включва широка мрежа от детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностното развитие, представени в следващата таблица. Наименованията и вида им, посочени в таблицата по-долу, съответстват на Раздел II „Видове институции“ от ЗПУО.

Вид	Брой	Статут
Детски градини (ДГ):	28	общински
- в град Шумен:	16	общински
- в селата на общината:	12	
Начални училища (НУ)	2	общински
Основни училища (ОУ)	9	общински
- в град Шумен:	4	
- в селата на общината:	5	
- средищни:	6	
Средни училища (СУ)	5	общински
Профилирани гимназии: Профилирана природо-математическа гимназия „ Н. Попович“ Профилирана езикова гимназия „Н. Вапцаров“	2	общински
Професионални гимназии	1	общинска
	4	държавни
Духовно училище	1	частно
Центрове за подкрепа за личностното развитие (Средношколски общежития)	2	общински
Центрове за подкрепа за личностното развитие (Обединен детски комплекс, Ученическа спортна школа)	2	общински
Център за специална образователна подкрепа (ЦСОП)	1	държавен
Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО)	1	държавен

РАЗДЕЛ I ПРЕДУЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

1.1. Структура на предучилищно образование в община Шумен

Като първо звено в образователната система детските градини в Община Шумен са доказали своята функционалност. Мрежата от детски градини за учебната 2017/2018 г. съответства на демографските и социално-икономическите промени в Общината. Отчитайки средногодишното намаляване на броя на децата, наличния капацитет на детските градини и обхвата на децата, наличната база е достатъчна за пълното обхващане на желаещите да посещават детска градина деца за периода 2018-2023 г. Предучилищното образование в община Шумен се реализира в 28

детски градини и три подготвителни групи за 5 и 6-годишни деца в началните и основни училища в град Шумен. Три от детските градини /ДГ „Чучулига”, ДГ „Щурче” и ДГ „Пчелица”/ имат по една яслена група и една /ДГ „Светулка”/ с две яслени групи. По-голямата част от детските заведения по отношение на групите в града са на максималната пълняемост по норматив или я превишават. Девет от детските градини в града са със филиали.

Броят на приетите деца през учебната 2017/2018 година е 2875, разпределени в 125 групи, от които 108 в града и 17 в селата на община Шумен. /Таблица № 1/

Таблица № 1. Детски градини – брой групи и брой деца за 2017/2018 учебна година

Детска градина	брой групи	брой деца 2017-2018 г.
ДГ „Звънче”	5	116
ДГ „Слънце”	8	184
ДГ „Латинка”	5	114
ДГ „Брезичка”	6	137
ДГ „Смехорани”	4	101
ДГ „Конче-Вихрогонче”	6	135
ДГ „Буратино”, кв. Макак	1	18
ДГ „Светулка”	14	320
ДГ „Братя Грим”	8	211
ДГ „Златната рибка”	5	120
ДГ „Чучулига”	5	101
ДГ „Космонавт”	12	306
ДГ „Дружба” ф-л „Патиланци”, кв. Мътница	7	155

ДГ „Пролетна дъга”	8	170
ДГ „Изворче”	5	132
ДГ „Щурче”	6	136
ДГ „Пчелица”	5	124
ДГ „Осми март“ - с. Градище	1	13
ДГ „Калинка“ - с. Струйно	1	14
ДГ „Радост“ - с. Новосел	1	15
ДГ „Васил Левски“ - с. Черенча	1	14
ДГ „Славейче“ - с.Салманово	1	26
ДГ „Щастливо детство“ - с. Царев брод	2	35
ДГ „Червената шапчица“ - с. Вехтово	1	16
ДГ „Добри Люцканов“ - с. Дибич	1	24
ДГ „Снежанка“ - с. Ивански	3	72
ДГ „Камбанка“ - с. Друмево	2	44
ДГ „Мадарски конник“ - с. Мадара	1	22
Всичко:	125	2875

Броят на детските градини към 2018 г. е оптимизиран и напълно задоволява потребността от услугата по населени места. Всички деца, желаещи да посещават детска градина, са обхванати, включително подлежащите на задължително предучилищно обучение, като броят им от 2010 до 2018 година е сравнително постоянен. При капацитет 2648 места в детските градини в град Шумен през учебната 2017/2018 година, в тях са записани 2562 деца. Пълняемостта и натовареността на отделните групи в детските градини е различна. Някои надвишават 100 %, а други не могат да ги достигнат.

Децата се приемат в детските градини на основание *Наредба за условията и реда за записване, отписване и преместване на децата в предучилищна възраст в общинските детски градини и общинските училища на територията на община Шумен*, приета с Решение на Общински съвет – Шумен.

Според нормативните разпоредби максималният брой деца в една група е 23, като в детските градини, които прилагат системата на делегираните бюджети, броят на децата в група може да бъде определен и над норматива за максимален брой, но не повече от 2 деца в група. Средният брой деца в една група на територията на община Шумен за учебната 2017-2018 година е - 23 деца, като за града той е – 23,72 деца и за селата – 18,41 деца.

След 2013 година се наблюдава тенденция за намаляване на броя на записаните деца в полудневните подготвителни групи в общинските училища. Това се дължи на факта, че общината инвестира в разширяването на базата на детските градини с разкриването през 2010 година на филиал „Звездици” към ДГ „Космонавт” и откриването на ДГ „Пчелица” през 2013 година, с общ капацитет за 225 деца.

Разликата в общия брой на записаните деца в детските градини през последните пет години варира между 30 – 40 деца на година, като най-значителният спад е през учебната 2015-2016 година - със 127 деца по-малко от предходната. Тази тенденция доведе до закриването на две групи в ДГ „Светулка”, една група в ДГ „Космонавт”, както и детските градини в селата Средня и Илия Блъсково през 2016 година и ДГ с. Коньовец през 2017 г. В Таблица № 2 са посочени актуални натурални показатели за периода 2013-2018 г.

Таблица № 2. Натурални показатели

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
брой групи	131	132	131	129	125
брой деца	3039	3024	2897	2906	2875
брой персонал	543	547,5	544	527	499

Нормална пълняемост на групите има в селата – Ивански, Друмево, Мадара, Салманово и Дибич. През следващите учебни години проблемно ще е самостоятелното съществуване на детските градини в селата - Градище, Струйно, Черенча и групата в кв. Мътница към ДГ „Дружба”, поради малкия брой родени деца на територията на селата и динамичната миграция на родителите, живеещи в тези населени места. Слабост в организацията там е невъзможността за отделяне в самостоятелни групи на 5 и 6-годишните деца, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка преди постъпването им в първи клас.

Прогнозата за броя децата, представена в Таблица № 3, през следващите три учебни години за детските градини в някои от селата на община Шумен е неблагоприятна. Тя предполага бъдеща оптимизация, като вариантите са: разформироване на групи, закриване на детска градина или на основание чл. 59 от *Наредба за финансиране на институциите в системата на предучилищното и училищното образование* при недостатъчен брой деца за формиране на група в общинска детска градина с решение на общински съвет в населено място да се формира само една група с минимум 6 деца.

Таблица № 3. Родени деца по населени места в община Шумен за периода 2012-2017 година – по данни от ГРАО

Населено място	2012	2013	2014	2015	2016	2017
град Шумен	689	732	712	673	705	604
1. с. Градище	7	5	6	6	3	9
2. с. Коньовец	3	5	5	3	5	7
3. с. Новосел	8	5	3	7	4	2
4. с. Средня	3	0	2	0	2	1
5. с. Черенча	3	5	7	3	4	3
6. с. Струйно	3	2	9	4	5	8
7. с. Салманово	7	4	10	6	9	6
8. с. Дибич	9	7	10	9	4	6
9. с. Вехтово	8	8	7	6	4	6
10. с. Друмево	10	10	11	13	10	5
11. с. Ил. Блъсков	4	3	1	3	4	5
12. с. Ц.Брод	7	6	8	5	3	5
13. с. Мадара	8	6	9	10	13	12
14. с. Ивански	18	28	14	15	18	17

С цел осигуряване на равен достъп до образование на децата в задължителна предучилищна възраст в селата, в които няма детски градини е организиран ежедневен транспорт до детска градина в съседно населено място. През учебната 2017/2018 година се транспортират общо 24 деца от селата – Средня, Мараш, Коньовец, Ил. Блъсково, Благово, Велино, Черноок и Кладенец с училищни автобуси на община Шумен.

През учебната 2017/2018 година в 7 детски градини се обучават 26 деца със специални образователни потребности, като същите са и на ресурсно подпомагане от РЦПППО – Шумен.

1.2. Човешки ресурс в предучилищното образование

В системата на предучилищното образование са заети общо 499 щатна численост, от които 265 педагогически специалисти, включително и 9 учители по музика в ДГ в града и 234 административен и помощен персонал. От ЦПЛР-ОДК-Шумен системата обслужват 13 психолози и логопеди осигуряващи обща подкрепа за личностно развитие. Допълнителна подкрепа се осигурява от специалисти от РЦПППО за общо 26 деца.

Педагогическият персонал притежава висока професионална квалификация и необходим опит. Извършва се поддържаща квалификационна дейност на кадрите, придобиват се по-високи професионално-квалификационни степени. С образователно-квалификационна степен „магистър“ са – 212 учители.

Таблица № 4. Квалификационна структура на учителите в детските градини на община Шумен

I ПКС	II ПКС	III ПКС	IV ПКС	V ПКС	с научна степен
19,5	43,5	20	81,5	46,5	1

Според данните в Таблица № 4, към 01.10.2017 г. с професионално-квалификационна степен от I-ва до V-та са 81 % от учителите в общинските детски градини.

През последните години се наблюдава трайната тенденция за увеличаване на средната възраст на учителите. В по-голямата си част – 42 % от педагогическия персонал е на възраст между 46 и 55 години. Едва 7 % са във възрастовата група под 35 години. През следващите пет години предстои да се пенсионират 78 броя учители.

Таблица № 5. Възрастов състав на учителите в детските градини на община Шумен

25 – 35 години	36 – 45 години	46 – 55 години	над 55 години
18	57	113	78

1.3. Състояние на материалната база

Детските градини са общински и се помещават в сгради, публична общинска собственост, които са специално построени или приспособени за отглеждане и възпитание на децата от две години до постъпването им в първи клас. Двадесет и осемте детски градини се помещават в общо 45 сгради /филиали, корпуси/. В приспособени за детска градина сгради се помещават: ДГ „Звънче”, ДГ „Латинка”, част от ДГ „Слънце” и ДГ „Брезичка” в гр. Шумен. С физкултурни салони разполагат ДГ „Космонавт”, ДГ „Пчелица” и ДГ „Изворче”. Последната разполага и с плувен басейн. Сградите на детските градини са в относително добро състояние, като за поддържането им всяка година се осигуряват средства чрез единния разходен стандарт от местни дейности. Във всички детски градини в град Шумен през годините са предприемани мерки и дейности за енергийна ефективност. След реализирането на проект „Модернизация на общинската образователна

инфраструктура на град Шумен” значително се подобри енергийната ефективност на сградите на детските градини в града. Всички са санирани, със сменена дограма и монтирани слънчеви колектори.

Четиринадесет детски градини се отопляват с природен газ. Четири детски градини се отопляват на газьол /ДГ „Златната рибка”, ДГ „Чучулига”, кв. Дивдядово, ДГ „Осми март“ – с. Градище, ДГ „Мадарски конник“ - с. Мадара/. В селата на община Шумен една детска градина се отоплява с парно на дърва и въглища, една – с отоплителна инсталация на пелети, а останалите детски градини по селата се отопляват с печки на твърдо гориво.

Детските градини в общината разполагат със самостоятелни кухненски блокове. В сградите има обособени отделни перални, котелни и складови помещения, с цел създаване на нормални условия за работа и изпълнение на изискванията на РЗИ и ОДБХ. От сериозни ремонти се нуждаят дворовете на детските градини и прилежащите им съоръжения. В дворовете на всички детски градини има обособени кътове за игра, като по-голяма част от тях не отговарят на нормативни изисквания на Наредба №1/12.01.2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра *издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на вътрешните работи и председателя на Държавната агенция за закрила на детето* /и се нуждаят от подмяна.

С цел създаване на среда, близка до семейната, достъпна и естетически издържана, креативна и провокираща детето за дейности, в по-голямата част от детските градини е необходимо поетапно да се подмени морално и физически остарялото обзавеждане: дидактични шкафове, маси, столчета, легла, гардероби, постелъчен инвентар и др.

В резултат от работата по национални и европейски проекти ежегодно се обновява и подобрява материално-техническата и дидактична база в част от детските градини в град Шумен. Закупуват се компютърни конфигурации, мултимедии и интерактивни дъски. В по-голяма част от градините в град Шумен са въведени съвременни ИКТ при работа с деца, като педагогическият персонал е преминал нужните квалификации и обучения. Въпреки това все още са недостатъчни или липсват нови съвременни учебно-технически средства в по-голяма част от групите. Детските градини все още не разполагат с достатъчно компютърни конфигурации, мултимедии, екрани, сканираща и копирна техника. Във всички детски градини е осигурен постоянен достъп до интернет.

1.4. Доставка и услуги. Хранене

Детските градини в община Шумен разполагат със самостоятелни кухненски блокове. Материално-техническата база в тях е обновявана периодично и частично по дадени предписания на РЗИ и ОДБХ. В по-голямата си част същата е амортизирана и енергийно неефективна. Менюто е единно и се изготвя от инженер-технолог и специалисти в Община Шумен. Доставката на хранителни продукти за всички детски градини към настоящия момент е организирана чрез провеждане на обществени поръчки от Община Шумен. След преминаването към системата на делегирани бюджети предстои поетапното сключване на договори от ръководствата на всяка детска градина с избрани фирми-доставчици.

Всички детски градини са включени в схемите финансирани от ДФ „Земеделие“ - „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

В общинските детски градини през 2016 г. е въведен програмен продукт „Щастливо детство“, чрез който в общинска администрация съевременно се получава информация за движението и присъствията на децата и събраните такси от родители за ползване на детската градина. Чрез въвеждането и на модул „Храноден“ през м. май 2017 г. се получава информация за закупените и вложени количества и вид храна за всяка

детска градина според присъствията на децата, което е предпоставка за осъществяване на контрол върху правилното хранене на децата както и за оптимално планиране на разходите за храна.

С цел осигуряване на оптималното функциониране на системата от предучилищни образователни заведения община Шумен е осигурила доставки и услуги в следните направления: хранителни продукти; минерална вода; пране; децинсекция и дератизация; ел. безопасност и контрол на физични фактори на работна среда; ремонт и поддръжка на асансьори; безопасна експлоатация, технически надзор и текущи ремонти на газови, отоплителни съоръжения и водопреосни системи; доставка на природен газ, газьол и твърди горива; сервизно обслужване и поддръжка на ел. инсталации, печки, стерилизатори и др.; доставка на интернет, канцеларски материали, перилни и почистващи материали; денонощна охрана със сигнално-охранителна техника.

1.5. Финансиране

Справка за численост на персонала, достигнати СБРЗ, планиран бюджет за периода 2016-2018 година

Планиран бюджет	2016	2017	2018
държавна дейност	5243189	5728720	6883833
дофинансиране на държ. дейност	682000	700000	
местна дейност	2050000	2000000	1790391
ОБЩО БЮДЖЕТ	7975189	8428720	8674224
планирани и реализирани собствени приходи-такси ДГ, ДПУ	455825	445025	450000
дял на собствени приходи от местна издръжка	22%	22%	25%
Ръст на СБРЗ	703,68 (10,3%)	788,47 (12,05%)	894,46 (13,44%)
Численост на персонала	544	527	499
Ръст на бюджет държ. дейност	0,02%	9,30%	20,16%

Предучилищното образование се финансира от държавния бюджет и от местните приходи на община Шумен. Държавното финансиране се осигурява на база определени показатели, които включват брой деца, записани в детските заведения, брой групи и брой институции и утвърдени стандарти с Решение на МС. Чрез държавното финансиране се осигуряват средства за работни заплати, осигурителни вноски, квалификация на персонала, разходи по ЗЗБУТ, както и част от издръжката на 5-6 годишните деца в задължителна предучилищна възраст (без разходите за храна).

Ангажимент за разходи с общинско финансиране са всички дейности за издръжка, както и поддръжка на материалната база, които включват: средства за хранене, постелъчен инвентар, материали, услуги, охрана, ремонтни дейности, отопление и т.н. Общинското

финансиране като рамка се определя на база на вече достигнатите нива на разходи, възможностите по бюджета на общината и местните политики за развитие на образованието.

Част от общите местни приходи на общината са събираните такси за ползване на детски градини от родители. В община Шумен от 01.01.2018 г., предвид последните промени в нормативните актове, включително и в ЗДБРБ за 2018 г., се събират месечни такси от всички деца (35 лв. за села; 45 лв. за града), като тези, които са в задължителна предучилищна възраст за учебно време заплащат месечна такса за храна (20 лв. за села; 25 лв. за град). Всички такси се начисляват според присъствените дни на детето. При определени условия, регламентирани в Наредбата за определянето и администрирането на местните данъци и такси в община Шумен, родители на деца са освободени от заплащане на такса или заплащат такса в намален размер. По този начин в зависимост от социалното положение и други условия определящи различие в условията на живот на семействата се осигурява равен достъп до образователната среда в детската градина.

Други източници на приходи в детската градина са провежданите „допълнителни педагогически услуги“ от външни лица, които заплащат цена на час за наем на помещение – общинска собственост, както и предоставените дарения през годината в парична стойност или в натура. Детските градини подпомагат дейността си и със средства осигурени от учредени училищни настоятелства и родителски активи.

Предвид статистическите данни за последните 3 години броят на децата записвани в детските градини постепенно намалява. Неравномерното разпределение на децата между институциите, тенденциите за намаляване на броя на децата в някои от детските градини и към момента създава риск от временно преустановяване на дейността или закриване на някои от институциите.

На национално ниво е приета политика за устойчиво финансиране на институции в малки населени места и отдалечени райони от 2018 година чрез нов модел на финансиране. Община Шумен подкрепя тази политика чрез дофинансиране на дейностите в образованието през последните няколко години. Необходимо е да се търсят възможности за стимулиране и задържане на млади специалисти в институциите в малките населени места. Възможности за алтернативни източници на финансиране чрез кандидатстване по програми и проекти в областта на допълнителната работа с деца, чийто майчин език не е български, за дейности по превенция и обхва на деца в риск от отпадане от образователната система и т.н.

Изводи:

1. Като цяло образователната структура в предучилищното образование в град Шумен на този етап е оптимизирана. Проблем в това отношение са детските градини в селата.
2. Тенденцията за намаляване броя на децата в детските градини в селата е устойчива.
3. Тенденция за увеличаване средната възраст на педагогическия персонал в предучилищното образование.
4. Материалната база и сградният фонд в детските градини в селата на общината (в сравнение с град Шумен) се нуждае от реновиране и обновяване.
5. Необходимост от реновиране на детските площадки и обновяване на дворните съоръжения за игра.
6. Предвид преминаването към системата на делегирани бюджети са необходими бързи действия за преговаряне на условията, свързани с доставки и услуги.
7. Стабилно финансиране на системата на предучилищното образование с осигуряване на възможност за подобряване заплащането на непедagogическия персонал.

РАЗДЕЛ II

УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

На територията на Община Шумен през учебната 2017/2018 г. функционират 23 общински и държавни училища ,1 духовно училище, Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование, Център за специална образователна подкрепа 4 центъра за подкрепа за личностно развитие – ОДК, УСШ „Хан Крум“ и 2 средношколски общежития.

Общинските училища са 19, в т. ч.: 2 начални, 9 основни, 5 средни, 2 профилирани и 1 професионална гимназии. От тях: 5 са „средищни“. Държавните училища са 4, в т. ч.: 4 професионални гимназии. В град Шумен общинските училища са 14, държавните – 4, частно 1, а в селата на общината училищата са 5.

За учебната 2017/2018 г., към месец януари 2018 г., общият брой ученици от I до XII клас в дневна форма на обучение в общинските училища е 8430, разпределени в 374 паралелки. Общият брой на учениците в първи клас е 762 ученици, разпределени в 36 паралелки, в шестнадесет училища (11 в гр. Шумен и 5 в села на община Шумен). Съгласно предоставени данни от ГРАО, родените през 2011 г. деца, които предстои да постъпят в първи клас през учебната 2018/2019 г. са 1005 по ПА/885 по НА; родените през 2012 г. – 988 по ПА/870 по НА; родените през 2013 г. – 968 по ПА/869 по НА., т. е. наблюдава се тенденция към намаляване броя на децата, които предстои да постъпят в училище.

В пет основни училища в селища на община Шумен през учебната 2017/2018 г. функционират 23 самостоятелни маломерни паралелки и 1 слята паралелка (ОУ „П. Волов“, с. Мадара). В пет училища от гр. Шумен функционират – 8 маломерни паралелки (по две паралелки в СУ „Сава Доброплодни“, СУ „Васил Левски“, СУ „Йоан Екзарх Български“ и по една паралелка в СУ „Панайот Волов“ и VI ОУ „Еньо Марковски“).

Осигурено е целодневно обучение на учениците от I до VII клас във всичките шест средищни училища – общо 27 групи с 588 ученици и в останалите училища 68 групи с общ брой ученици в ЦДО – 1618 ученици. Във всички училища са създадени подходящи условия за обучение, осигурено е обедно хранене и транспорт на ученици, които са на целодневно обучение.

2.1. Брой паралелки и ученици в общинските училища към началото на 2018 г.

Таблица № 6

Училище	учебна 2017/2018 г.					
	брой паралелки	брой ученици (дневна форма)	паралелки в I клас	Брой ученици	Групи ЦДО	Брой ученици
НУ „Илия Блъсков“	16	356	4	91	3	81
НУ „Княз Борис I“	15	342	3	74	5	133
II ОУ „Д-р Петър Берон“	21	471	4	95	12	309
III ОУ „Д. Благоев“	30	723	5	113	8	209
VI ОУ „Еньо Марковски“	7	154	1	14	7	145

IX ОУ „Панайот Волов“	13	236	1	26	5	110
СУ „Йоан Екзарх Български“	47	1113	4	84	9	195
СУ „Сава Доброплодни“	59	1487	4	97	9	191
СУ „Панайот Волов“	27	603	2	40	6	134
СУ „Васил Левски“	23	468	2	44	9	196
СУ „Трайко Симеонов“	13	284	1	19	3	79
ППМГ „Нанчо Попович“	31	801	0	0	0	0
ПЕГ „Никола Й. Вапцаров“	28	665	0	0	0	0
ПГССХТ	10	241	0	0	0	0
ОУ „Васил Левски“ - с. Градище	7	80	1	10	4	79
ОУ „Св.св.Кирил и Методий“ - с. Царев брод	7	113	1	16	5	113
ОУ „Христо Ботев“ - с. Друмево	7	99	1	12	4	99
ОУ „Христо Ботев“ - с. Ивански	7	127	1	16	4	91
ОУ „Панайот Волов“ - с. Мадара	6	67	1	11	2	42
Общо:	374	8430	36	762	95	2206

Таблица № 7

Брой ученици в дневна форма на обучение в общинските училища през последните пет години:

Училище	учебна 2013/2014 г.		учебна 2014/2015 г.		учебна 2015/2016 г.		учебна 2016/2017 г.		учебна 2017/2018 г.	
	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	бр. ученици (дневна форма)	бр. паралелки	брой ученици (дневна форма)
НУ „Илия Р. Блъсков“	16	371	16	367	16	364	16	359	16	356
НУ „Княз Борис I“	16	362	16	363	16	354	16	359	15	342
II ОУ „Д-р Петър Берон“	17	330	18	371	20	438	20	430	21	471
III ОУ „Д.Благоев“	30	727	31	716	30	710	30	700	30	723
VI ОУ „Е.Марковски“	12	214	9	201	8	175	8	158	7	154
IX ОУ „Панайот Волов“	15	305	15	302	14	289	13	266	13	236
СУ „Й. Е. Български“	40	990	41	1001	43	1021	46	1102	47	1113
СУ „С. Доброплодни“	56	1359	55	1321	58	1443	60	1486	59	1487
СУ „П. Волов“	25	581	26	581	26	575	27	601	27	603
СУ „В. Левски“	23	459	23	492	23	475	23	478	23	468
СУ „Тр. Симеонов“	18	380	18	385	17	339	14	309	13	284

ППМГ „Н. Попович“	29	784	29	762	30	777	31	800	31	801
ПЕГ „Н. Й. Вапцаров“	29	737	29	731	28	700	28	683	28	665
ПГССХТ (общинско училище от 2016 г.)							7	166	10	241
ОУ „В. Левски“-с. Градище	8	116	8	116	8	109	8	101	7	80
ОУ „Св.св. Кирил и Методий“ - с. Царев брод	8	123	8	129	8	126	8	129	7	113
ОУ „Н.Й.Вапцаров“ - с. Дибич	8	93	7	78	4	65	4	61	0	0
ОУ „Христо Ботев“ - с. Друмево	7	98	8	110	8	108	8	108	7	99
ОУ „Христо Ботев“ - с. Ивански	8	151	8	145	8	155	8	146	7	127
ОУ „П. Волов“-с. Мадара	7	93	7	93	7	93	6	78	6	67
Всичко:	372	8273	372	8264	372	8316	381	8520	374	8430

Предвид данните в горепосочената Таблица, се очертават следните тенденции за училищата по отношение броя на учениците:

А/ *увеличаване* – II ОУ „Д-р П. Берон“, СУ „Йоан Екз. Български“, СУ „С. Доброплодни“, в известна степен и ПГССХТ

Б/ *намаляване* – VI ОУ „Еньо Марковски“, IX „П. Волов“, СУ „Тр. Симеонов“, ОУ „П. Волов“, с. Мадара

В/ *запазване* – при останалите училища, с малки вариации през годините.

2.2. Професионално обучение за учебна 2017/2018 г.

Професионалното обучение се реализира в пет професионални гимназии на територията на община Шумен. Държавният план-прием е съобразен с: интереса и нагласите на ученици и родители, съвременните тенденции за развитие на пазара на труда в региона, обезпеченост с квалифицирани педагогически специалисти и подходяща среда за учебна и практическа дейност, взаимодействие с бизнеса, а така също и с изискванията за осигуряване на условия за постепенен преход към едносменен режим на обучение. Една добра възможност за повишаване на обхвата на ученици в образователната система след завършено основно образование е преобразуване на основни училища в обединени училища с професионална насоченост.

Таблица № 8

№	Училище	Брой ученици VII-XII клас	Форми на обучение	професия	специалност
1.	ПГ МЕТТ "Хр.Ботев"	328 84 26	дневна, задочна, самостоятелна	Приложен програмист Техник на компютърни системи Техник на транспортна техника	Приложно програмиране Компютърна техника и технологии Автотранспортна техника

				Машинен техник Електротехник Програмист Монтьор на енергийни съоръжения и инсталации	Машини и система СПУ Електрообзавеждане на транспортна техника Програмна осигуряване Топлотехника Автомобилна мехатроника
2.	ПГ по Строителство, архитектура и геодезия	369 98 10 10	дневна, задочна, дуална форма, самостоятелна	Дизайнер Електротехник Геодезист Стоителен техник Строител Организатор в дървообработването и производството на мебели	Интериорен дизайн Електрически инсталации Геодезия Строителство и архитектура Вътрешни облицовки и настилки Мебелно производство
3.	ПГ по Облекло.хранене и химич. технологии	323 24 17	дневна форма, дневна форма за ученици със СОП, самостоятелна	Ресторантьор Готвач Фризьор Моделиер – технолог на облеклото Работник в заведения за хранене и развлечения Шивач	Производство и обслужване в заведения за хранене и развлечения Производство на кулинарни изделия и напитки Организация и технология на фризьорските услуги Конструирание, моделиране и технология на облекло от текстил Работник в производството на кулинарни изделия в заведения за хранене и развлечения Шивачество
4.	ПГ по Селско стопанство и хранителни технологии	241 60 16	дневна, задочна, самостоятелна	Техник – технолог на качеството на храни и напитки Фермер Агроеколог Организатор на туристическа агентска дейност	Контрол на качество и безопасност на храни и напитки Производител на селскостопанска продукция Агроекология Селски туризъм
5.	ПГ по икономика	631 3	дневна, самостоятелна	Финансист Оперативен счетоводител Икономист Организатор интернет приложения	Банково дело Застрахователно и осигурително дело Оперативно счетоводство Икономика и мениджмънт Електронна търговия

2.3. Профилирано обучение

Реализира се в 2 профилирани гимназии и 5 средни училища. Предлаганото профилирано обучение е съобразено с нормативните изисквания, а така също и с желанията и интереса на учениците и техните родители. Съгласно изискванията на ЗПУО се наблюдава и тенденция към разкриване и на професионални паралелки в средни училища.

Таблица № 9

	Училище	Форма на обучение	Профил
1.	ППМГ „Нанчо Попович“, гр. Шумен	Дневна форма	Профил: Математически Профил: Природни науки Профил: Икономическо развитие
2.	ПЕГ „Н. Й. Вапцаров“, гр. Шумен	дневна форма	Профил: Чужд език

3.	СУ „Сава Доброплодни“, гр. Шумен	дневна форма	Профил: Чужди езици Профил: Изобразително изкуство Профил: Музика Професия: Танцър
4.	СУ „Йоан Екзарх Български“, гр. Шумен	дневна форма	Профил: Хуманитарни науки
5.	СУ „Панайот Волов“, гр. Шумен	дневна форма	Профил: Софтуерни и хардуерни науки
6.	СУ „Васил Левски“, гр. Шумен	дневна форма вечерна форма	Профил: Софтуерни и хардуерни науки Профил: Икономическо развитие Профил Хуманитарни науки
7.	СУ „Трайко Симеонов“, гр. Шумен	дневна форма	Профил „Физическо възпитание и спорт“

2.4. Организация на учебен процес през учебната 2017/2018 г.

№	Училище	Населено място	Режим на обучение		Столово хранене	
			една смяна	две смени	в самост. стол	чрез кетъринг
1.	НУ „Илия Р. Блъсков“	Шумен		да		да
2.	НУ „Княз Борис I“	Шумен		да		да
3.	II ОУ „Д-р Петър Берон“	Шумен		да		да
4.	III ОУ „Димитър Благоев“	Шумен		да		да
5.	VI ОУ „Еньо Марковски“	Шумен	да			
6.	IX ОУ „Панайот Волов“	Шумен		да		да
7.	СУ „Васил Левски	Шумен		да		да
8.	СУ „Йоан Екзарх Български“	Шумен		да		да
9.	СУ „Панайот Волов“	Шумен		да	да	
10.	СУ „Сава Доброплодни“	Шумен		да		да
11.	СУ „Трайко Симеонов“	Шумен	да			да
12.	ПЕГ „Н.Й.Вапцаров“	Шумен		да		
13.	ППМГ „Нанчо Попович“	Шумен		да		
14.	ОУ „Васил Левски“	с. Градище	да			да
15.	ОУ „Н.Й.Вапцаров“	с. Дибич	да			да
16.	ОУ „Христо Ботев“	с. Друмево	да			да
17.	ОУ „Христо Ботев“	с. Ивански	да			да
18.	ОУ „Панайот Волов“	с. Мадара	да			да
19.	ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	с. Царев брод	да			да
20.	ПГССХТ	Шумен	да			
21.	ПГИ	Шумен		да		
22.	ПГМЕТТ „Христо Ботев“	Шумен	да			
23.	ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	Шумен	да			
24.	ПГСАГ	Шумен	да			

2.5. Материална база и сграден фонд

Всички училища на територията на община Шумен разполагат със сравнително добра материална база, която периодично се поддържа и обновява със средства от делегираните бюджети на училищата и Община Шумен.

В обобщен вид, предоставената от директорите на училищата информация относно осъществяване на целодневна организация на дейностите в училищното образование и възможността за преминаване на едносменен режим на обучение, е показана в Таблица № 10:

Таблица № 10

Населено място	Училище	Брой налични класни стаи / брой специализирани кабинети/ брой паралелки за 2017/2018 г.	Групи на ЦДО за 2017/2018 г.	Осигуреност със стаи за паралелките и възможност за едносменен режим на работа на училището към 2018 г.
гр. Шумен	НУ "Княз Борис I"	12 /0/15	5	не
гр. Шумен	НУ "Илия Р. Блъсков"	11/0/16	3	не
гр. Шумен	II ОУ "Д-р П. Берон"	21/2/21	12	да
гр. Шумен	III ОУ "Димитър Благоев"	23/4/30	8	не
гр. Шумен	VI ОУ "Еньо Марковски"	9/5/7	7	да
гр. Шумен	IX ОУ "П.Волов"	3/11/12	5	да
гр. Шумен	СУ "Васил Левски"	22/10/26	9	да
гр. Шумен	СУ "Йоан Екзарх Български"	23/11/47	9	не
гр. Шумен	СУ "П.Волов"	22/13/27	6	да
гр. Шумен	СУ "С. Доброплодни"	28/9/59	9	не
гр. Шумен	СУ "Трайко Симеонов"	22/26/14	3	да
гр. Шумен	ППМГ "Н. Попович"	17/9/31	0	не
гр. Шумен	ПЕГ "Н. Вапцаров"	17/11/28	0	да

гр. Шумен	ПГОХХТ "Проф. д-р Асен Златаров"	18/7/14	0	да
гр. Шумен	ПГ по икономика	15/5/26	0	не
гр. Шумен	ПГССХТ	17/10/12	0	да
гр. Шумен	ПГСАГ	33/39/22	0	да
гр. Шумен	ПГМЕТТ "Христо Ботев"	18/24/20	0	да
с. Градище, общ. Шумен	ОУ "В. Левски"	8/4/7 парал.	4	да
с. Мадара, общ. Шумен	ОУ "П. Волов"	8/3/6 парал.	2	да
с. Царев брод, общ. Шумен	ОУ "Св. Св. Кирил и Методий"	8/3/7 парал.	5	да
с. Ивански, общ. Шумен	ОУ "Хр. Ботев"	8/0/7	4	да
с. Друмево, общ. Шумен	ОУ "Хр. Ботев"	8/3/7 парал.	4	да

За всички основни училища от населените места на територията на община Шумен, както и за четири от професионалните гимназии в гр. Шумен образователната инфраструктура позволява осъществяване на едносменен режим на обучение и целодневна организация на учебния ден в основните училища.

Професионална гимназия по икономика в гр. Шумен при преминаване на едносменен режим на обучение и запазване на добър прием и през следващите учебни години ще се нуждае от до 3 класни стаи, които могат да се обособят в използваемата част от сградата на училището.

Едно от основните училища (VI ОУ „Еньо Марковски“) и три от средни училища (СУ „П. Волов“, СУ „Тр. Симеонов“, СУ „В. Левски“, чиято образователна инфраструктура предстои да бъде реновирана със средства по ОП „Региони в растеж“) в гр. Шумен могат да преминат безпроблемно на едносменен режим на обучение и целодневна организация на учебния ден. За СУ „Тр. Симеонов“, гр. Шумен 34 стаи в западното крило на сградата ще бъдат неизползваеми от училището.

Ръководството на НУ „Княз Борис I“, Шумен, което в момента е на двусменен режим на обучение предвижда балансиране на училищния прием, с цел използване на наличния сграден фонд за едносменно обучение и пълноценна целодневна организация на учебния ден. Училището се нуждае от физкултурен салон.

III ОУ „Д. Благоев“, СУ „С. Допроплодни“, СУ „Йоан Екзарх Български“ и НУ „Ил. Р. Блъсков“ в гр. Шумен при запазване или увеличаване на броя паралелки за училищния и/или държавния прием, за преминаване на едносменен режим на обучение ще се нуждаят от допълнителни класни стаи.

Профилираните гимназии – ППМГ „Н. Попович“ и ПЕГ „Н. Вапцаров“, гр. Шумен, (чийто държавен прием е 5 – 6 паралелки прием след 7 клас всяка година и две паралелки 5 клас за ППМГ „Н. Попович“), ще се нуждаят от определен брой класни стаи за преминаване на едносменен режим на обучение, които биха могли да се осигурят чрез съществуващия сграден фонд в района на училищата.

Изводи:

➤ Деветнадесет от училищата на територията на община Шумен биха могли да преминават на едносменен режим на обучение до 2020/2021 г. като използват наличната материална база на училището, чрез редуциране на приема на ученици – училищен и/или държавен прием.

➤ Две училища – НУ „Ил. Р. Блъсков“ и III ОУ „Д. Благоев“, с основен мотив преходът към едносменен режим на обучение с последващи промени на броя педагогически персонал да не стресира педагогическата колегия, биха могли да организират преминаване на едносменно обучение в училището след 2022/2023 г. при наличната материална база и редуциране на училищния прием.

➤ Две от училищата - ППМГ „Н. Попович“ и СУ „С. Доброплодни“ считат за целесъобразно преминаването на едносменен режим на обучение, след предоставяне за ползване на допълнителни класни стаи в прилежащи или други сгради без съществено да редуцират приема на ученици.

2.6. Транспорт на учениците

№	Училище	Населено място	Осигурен транспорт - брой пътуващи ученици	
			учебна 2016/2017 г.	учебна 2017/2018 г.
1.	НУ „Илия Р. Блъсков“	Шумен		
2.	НУ „Княз Борис I“	Шумен		
3.	II ОУ „Д-р Петър Берон“	Шумен	24	21
4.	III ОУ „Димитър Благоев“	Шумен		
5.	VI ОУ „Еньо Марковски“	Шумен		26
6.	IX ОУ „Панайот Волов“	Шумен	104	81
7.	СУ „Васил Левски	Шумен		
8.	СУ „Йоан Екзарх Български“	Шумен	11	16
9.	СУ „Панайот Волов“	Шумен	13	15
10.	СУ „Сава Доброплодни“	Шумен	13	9
11.	СУ „Трайко Симеонов“	Шумен	41	34
12.	ПЕГ „Н.Й.Вапцаров“	Шумен	1	2
13.	ППМГ „Нанчо Попович“	Шумен	1	8
14.	ОУ „Васил Левски“	с. Градище	75	56
15.	ОУ „Н.Й.Вапцаров“	с. Дибич	44	0
16.	ОУ „Христо Ботев“	с. Друмево	18	17
17.	ОУ „Христо Ботев“	с. Ивански		
18.	ОУ „Панайот Волов“	с. Мадара	30	18
19.	ОУ „Св.св. Кирил и Методий“	с. Царев брод	75	70
20.	ПГССХТ	Шумен	33	85
21.	ПГИ	Шумен	21	47
22.	ПГМЕТТ „Христо Ботев“	Шумен	16	45
23.	ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“	Шумен	37	83
24.	ПГСАГ	Шумен	22	39

Наблюдава се тенденция към увеличаване броя на пътуващите ученици по транспортна схема, специализиран превоз или със собствен превоз във връзка с промяната в нормативната уредба, регламентираща безплатен превоз на ученици от населени места, в които няма училище

до населени места с училища до завършване на средно образование. Превозът на ученици се реализира от 10 училищни автобуси и специализиран превоз. С училищните автобуси се извозват деца и ученици по 11 направления. Специализираният превоз се осъществява за ученици от СУ „Трайко Симеонов“ и ОУ „Панайот Волов“ – с. Мадара. По транспортна схема пътуват 317 ученици от 8-12 клас от професионални и профилирани гимназии и средни училища. Средствата за транспорт на деца и ученици са осигурени от МОН, но при необходимост дейността се дофинансира от Община Шумен.

По национални програми са предоставени 9 училищни автобуса в периода 2005-2009 г. и 1 училищен автобус през 2014 г. Училищните автобуси са с висок пробег и непрекъснато се нуждаят от ремонтни дейности за безопасен транспорт на деца и ученици.

2.7. Финансиране

Справка за числеността на персонала, достигнати СБРЗ, планиран бюджет за периода 2016-2018 година

Планиран бюджет	2016	2017	2018
държ. дейност	14085714	15947987	18418485
дофинансиране на държавна дейност с местни приходи - мал. паралелки	58222	42615	0
местна дейност			
ОБЩО БЮДЖЕТ	14143936	15990602	18418485
реализиран прех. остатък от ЕРС	501285	447493	503839
собствени приходи - наеми	113600	99990	95196
Ръст на СБРЗ	751,58	813,12 (8,2%)	986,84 (21,4%)
Численост на персонала	897,6	935,38	934,2
Ръст на бюджет държ. дейност		113,22%	15,49%

Училищното образование се финансира изцяло от държавния бюджет. Държавното финансиране се осигурява на база определени показатели, които включват брой ученици, записани в учебните заведения, брой групи и брой институции и утвърдени стандарти с Решение на МС. Чрез държавното финансиране се осигуряват средства за работни заплати, осигурителни вноски, квалификация на персонала, разходи по ЗЗБУТ, както и цялостната издръжка на дейностите и материалната база.

На база на отчетните данни около 85% от разходите по план се разходват за трудови възнаграждения. В последните години се наблюдава трайна тенденция на повишаване на % на разходите за трудови възнаграждения спрямо извършваните разходи за издръжка. За подобряване и издръжка на материалната база остават все по-малко средства.

В риск от намаляване на учениците и предпоставка за работа в маломерни и слети паралелки са училища в малките населени места. Динамиката в движението на учениците през годината, тенденцията на намаляване на броя им в някои от институциите, неравномерното разпределение спрямо използвания сграден фонд, създава предпоставка за трудно планиране и предвиждане на необходимите средства за осигуряване на основните дейности в системата по институции. На ниво община е необходимо да се приложат механизми за създаване на резерв за неотложни разходи, търсене на начини за финансово подпомагане за ремонтни дейности на материалната база от общински приходи.

Освен основните средства по стандарти общинските образователни институции се финансират и по национални програми и проекти, както и получават целеви средства през годината, както следва: стипендии, учебници и учебни помагала, средства за транспорт на педагогически специалисти, средства за възстановяване на обезщетения на персонала, за осигуряване на заместници, ИКТ, за деца и ученици с изяви дарби, за деца и ученици от уязвими групи, с трудности за достигане на образователни резултати и т.н.

През последните години държавата изцяло осигури средства за целодневна организация на учебен процес на учениците до седми клас включително (след приключване на проекта за средишни училища), осигуряване на средства за психолози и педагогически съветници, осигурен безплатен транспорт на всички учащи до 12 клас и в професионални гимназии пътуващи до най-близкото населено място, в което има съответното училище. От 2018 г. допълнително финансиране ще се осигурява за професионални гимназии и професионални паралелки имащи специалности по „защитени професии“. От 2018 г. ще се финансират частично от държавния бюджет и дейностите по кариерно ориентиране и консултиране на деца и ученици.

Изводи:

1. На този етап училищната образователна структура е балансирана като брой и видове институции.
2. Наблюдава се тенденция за дисбаланс в училищния прием на ученици в I и V клас в училищата в град Шумен, несъобразен с възможностите на сградния фонд за целодневно обучение.
3. Тенденция към намаляване броя на учениците в училищата в селата на община Шумен и реализиране на обучение в слети паралелки.
4. Необходимост от осъвременяване на материалната база на училищата в селата на община Шумен.
5. Необходимост от балансиран прием в I и V клас в училищата в град Шумен.

РАЗДЕЛ III

ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ СТРУКТУРИ – ЦПЛР

3.1. Центрове за подкрепа за личностно развитие

В центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) се осъществява обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, която включва:

1. занимания по интереси за развитие на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и изяви по интереси чрез организирани обучителни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности на общинско, областно, национално и международно равнище, включително през ваканциите;

2. кариерно ориентиране на учениците чрез информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда подпомагане;
3. педагогическа и психологическа подкрепа, включително дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
4. осигуряване на общезитие - настаняване на ученици от 8 до 12 клас от всички населени места от територията на общината и осигуряване на условия за организиране и провеждане на самоподготовка на учениците; провеждане на консултации по учебни предмети и индивидуална работа;
5. поощряване с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност;
6. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
7. логопедична работа - превенция на комуникативните нарушения и на обучителни трудности диагностика на комуникативните нарушения и корекционно-терапевтична дейност, консултативна дейност с учители и родители;

Дейностите в центровете за подкрепа за личностно развитие, насочени към развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, се провеждат като: индивидуална работа; работа в различни организационни педагогически форми; масови прояви и публични изяви. Групите за обучение са постоянно действащи, временнодействащи през учебната година, временно действащи през ваканциите.

От учебната 2017/2018 г. формите от ОШИ „Анастас Стоянов“ са насочени към ЦПЛР-ОДК и двете структури са обединени. Дейността на ЦПЛР-ОДК се разшири с преминаването на логопеди, психолози и кариерни консултанти. В Таблица № 11 са посочени основните дейности.

Таблица № 11.

<i>ЦПЛР</i>	<i>Област</i>	<i>Профил</i>
ЦПЛР-УСШ „Хан Крум“	Спорт	
ЦПЛР - ОДК	Науки и технологии	Природоматематически Приложно-технически Хуманитарно -обществен
	Изкуства	Литературно творчество Изобразително и приложно изкуство театрално изкуство Танцово изкуство Музикално изкуство

В Таблица № 12 са посочени натуралните показатели.

Таблица № 12. Натурални показатели

учебна 2015/2016 година				учебна 2016/2017 година				учебна 2017/2018 година			
ЦПЛР	Брой групи	Брой ученици	Общ брой персонал/ Брой учители		Брой групи	Брой ученици	Общ брой персонал/ Брой учители		Брой групи	Брой ученици	Общ брой персонал/ Брой учители
ЦПЛР-ОДК	83	1217	21,5/13,5	ЦПЛР-ОДК	84	1179	22,5/13,5	ЦПЛР-ОДК	187	1362	53/14
ЦПЛР - УСШ	75	1203	13/12	ЦПЛР - УСШ	68	1073	14/13	ЦПЛР - УСШ	72	1159	14/13
СО „Младост“	-	77	8/4,75	СО „Младост“	-	77	9,25/5	СО „Младост“	-	80	9,5/5
СО № 2	-	126		СО № 2	-	126	14/7	СО № 2	-	149	14/7

Имотите, предоставени за управление и ползване от ЦПЛР-ОДК, СО „Младост“ и СО № 2 са общинска собственост. СО „Младост“ ползва имот заедно с друга институция от социалната сфера.

ЦПЛР-УСШ „Хан Крум“ ползва имоти-общинска собственост, предоставени за управление и ползване от ОП „Общински имоти и жилища“.

Сградите, които ползват СО „Младост“ и СО № 2 и ЦПЛР-УСШ „Хан Крум“ се отопляват с газ, а тези, които ползват ЦПЛР-ОДК – една е с газ, две с ел. енергия, а Базата за отдих (Зелено училище) – твърдо гориво и ел. енергия.

3.2. Финансиране, приходоизточници

Справка за числеността на персонала, достигнати СБРЗ, планиран бюджет за периода 2016-2018 година

ЦПЛР - средношколски общежития

Планиран бюджет	2016	2017	2018
държ. дейност	311080	334512	399073
дофинанс. на държ. дейност	67000	62000	70000
местна дейност			
ОБЩО БЮДЖЕТ	378080	396512	469073
собствени приходи-такси общежития	67000	62000	70000
Ръст на СБРЗ	650,66	735,24	789,69
Численост на персонала	23	22,3	22,3
Ръст на бюджет държ. дейност		7,53%	19,30%

ЦПЛР-УСШ и ЦПЛР-ОДК

Планиран бюджет	2016	2017	2018
държ. дейност	120000	226800	267300
дофинанс. на държ. дейност			
местна дейност	328000	325000	875600
ОБЩО БЮДЖЕТ	448000	551800	1142900
собствени приходи-такси ЦПЛР-ОДК	48000	35000	80000
дял на собств. приходи от местна издръжка ЦПЛР-ОДК	24,24%	15,18%	10,55%
Ръст на СБРЗ	664,03	725,92	915,04
Численост на персонала	36,5	36,5	67
Ръст на бюджет държ. дейност		89,00%	17,86%

Извънучилищното образование, осъществявано в ЦПЛР, се финансира по различен начин в зависимост от изпълняваните дейности.

Самостоятелните общежития и общежитията към училища се финансират изцяло от държавния бюджет. Имат възможност да подпомагат разходите по издръжката чрез събиране на такси за ползване на общежитие, които се явяват собствен приход. В средношколските общежития на Община Шумен се наблюдава увеличаване на броя на учениците в последната учебна година. Въпреки това средствата от държавния бюджет и събираните собствени приходи от такси трудно покриват всички разходи за издръжка на институциите, което налага предприемане на мерки за оптимизиране на разходи и промяна в режима на работа.

ЦПЛР-ОДК и ЦПЛР-УСШ, осъществяващи занимания по интереси, се финансират частично от държавния бюджет, осигуряващ средства за възнаграждения на педагогически специалисти до определен норматив от часове годишно, и от местни приходи на Община Шумен, за дейности, утвърдени с правилника за устройството и дейността на образователната институция. ЦПЛР имат право да събират такси за провеждането на занятия по интереси в различните области, които се явяват част от общия местен приход на общината.

Работата в ЦПЛР и дейностите, които изпълняват за занимания по интереси следва да се съобрази с провежданите извънучилищни дейности и работа по проекти в училищата. Наблюдаваният обем от групи, дейности и занимания спрямо обхванатите ученици, следва да бъде преразгледан и да бъде пренасочен ресурс за развиване на новите области на дейност, включващи обща и допълнителна подкрепа, както и кариерно ориентиране и консултиране, както и да се организират дейностите по начин, който да привлече допълнително средства чрез проекти, програми за развитие на дейностите или допълнително държавно финансиране.

3.3. Подкрепа на деца и ученици с изявени дарби

Община Шумен стимулира и подкрепя морално и материално творческите изяви на даровити деца и ученици чрез проведени конкурси, спортни състезания, индивидуални награждавания за деца с високи постижения на областни и национални конкурси. Ежегодно с Решение на

Общински съвет се приема Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни и общински училища и насърчаване на творческите заложби и потребности на студенти в община Шумен - изплащат се стипендии и финансово се подпомагат талантиливи деца и ученици.

Таблица № 13

2015			2016 г.			2017 г.		
стипендия	5 ученици	Област наука-5; Област спорт-2.	стипендия	7 ученици	Област наука- 2; Област изкуство-3; Област спорт-2.	стипендия	5 ученици	Област наука- 1; Област изкуство-2; Област спорт-2.
Еднократна финансово подпомагане	28 ученици	Област наука-3; Област изкуство-25.	Еднократна финансово подпомагане	22 ученици	Област наука – 4; Област изкуство-22; Област спорт-1.	Еднократна финансово подпомагане	37 ученици	Област наука – 7; Област изкуство-24; Област спорт-6.

Изводи:

1. Към настоящия момент центровете за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) са реформирани с оптимизирана вътрешна структура и максимален обхват на дейностите.
2. Необходими са материални и финансови ресурси за устойчиво развитие на ЦПЛР към създаване на иновативна подкрепяща среда за личностно развитие на децата и учениците.

ГЛАВА ВТОРА

РАЗДЕЛ I

ПОЛИТИКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЦЕСИТЕ НА ОБЩИНСКАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СИСТЕМА

1. Постигане на финансова стабилност и устойчиво развитие на предучилищното образование на общинско ниво.
2. Изграждане на оптимална предучилищна и училищна образователна структура (мрежа от предучилищни и училищни образователни институции).
3. Постигане максимален обхват на децата в предучилищна и училищна възраст.
4. Интегриране в образователната система на деца и ученици от различни етноси, социално уязвими общности и деца нуждаещи се от допълнителна подкрепа.

5. Осъществяване на плавен преход между различните възрастови етапи на предучилищната и училищна подготовка.
6. Изграждане на система за контрол на качеството на образованието на децата и учениците и подобряване на квалификацията на педагогическия персонал.
7. Подкрепа на неформални образователни технологии и дейности за обучение и възпитание на децата и учениците.
8. Насърчаване на иновациите и предприемчивостта.
9. Подобряване на физическата среда в предучилищното и училищното образование чрез модернизация и обновяване на материално-техническата база, интериора, обзавеждането, дворните пространства и спортни площадки.
10. Подобряване на здравното възпитание, здравния статус и екологична култура на децата и учениците.
11. Поддържане на добра организация на транспортно обслужване на децата и учениците, и персонала в детските градини и училищата на общината.
12. Преодоляване на негативните прояви, насилието и превенция на агресията в ранна детска възраст.
13. Децентрализирано управление на ресурсите.
14. Изграждане на действена система за личностна подкрепа на децата в предучилищна и училищна възраст.
15. Висока степен на социално партньорство със синдикалните структури и граждански организации за повишаване качеството на условията на обучение, възпитание и труд.
16. Осигуряване на координация между различните институции в и извън системата на образованието с цел повишаване ангажираността на местната общност към процесите на развитие на предучилищното и училищното образование.
17. Включване на гражданите в групи за мониторинг и подкрепа развитието на предучилищното и училищното образование в общината.
18. Привличане на семейството, като партньор в управлението на предучилищното и училищното образование в общината.

РАЗДЕЛ II

ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ

ПРИОРИТЕТ 1: Осигуряване на равен достъп и постигане максимален обхват за обучение на децата и ученици в предучилищна и училищна възраст.

МЕРКИ:

- Внедряване на система за електронен прием в детски градини и училища.
- Междуйнституционално взаимодействие за максимален обхват и превенция на отпадане от образователната система.
- Създаване на привлекателна образователна среда за практическа насоченост на образованието и развитие на творческите способности на деца и ученици.
- Актуализиране на транспортната схема и разширяване прилагането на специализиран превоз и собствен превоз за пътуващите деца и ученици при необходимост.
- Създаване на условия за образователна и социална интеграция на деца и ученици със СОП, в риск и от социално уязвими общности.

ПРИОРИТЕТ 2: Създаване на устойчиви финансови условия за повишаване на качеството и ефективността на системата на образование и обучение в община Шумен.

МЕРКИ:

- Постигане на административна и финансова устойчивост за реализиране на управленските политики.
- Съгласувани и координирани действия на директорите на образователните институции в системата на предучилищното и училищното образование, Община Шумен и РУО Шумен за решаване на финансови въпроси.
- Постоянен финансов контрол от страна на Община Шумен като първостепенен разпоредител с бюджет.
- Широко участие на учители, родители, общественост в управлението и контрол върху разходването на бюджетни средства.
- Повишаване на квалификацията и мотивацията на педагогическите кадри.

ПРИОРИТЕТ 3: Модернизиране на материално-техническата база и осигуряване на позитивна подкрепяща среда за обучение и възпитание.

МЕРКИ:

- Подобряване на физическата среда чрез модернизация и обновяване на материалнотехническата база в детските градини и училищата.
- Осъвременяване на учебната среда.
- Подобряване и реновиране на училищната спортна база и рехабилитация на дворни пространства.
- Реновиране на детски и спортни площадки.
- Координиране и съдействие на образователните институции при изпълнение на изискванията за преминаване на едноменен режим на обучение.
- Обезпечаване сигурността в училищата и детските градини и опазване здравето на децата и учениците.

ПРИОРИТЕТ 4: Изграждане на образователна среда за ефективно профилирано и професионално образование, отговаряща на реалните потребности на трудовия пазар.

МЕРКИ:

- Обвързване на професионалното образование в община Шумен с потребностите на местната икономика, с цел бъдеща професионална реализация на младите хора.
- Синхронизиране на профилираното и професионалното образование в зависимост от реалните потребности на трудовия пазар.
- Изграждане на междуинституционални партньорства училище-бизнес и въвеждане на дуална система на обучение
- Разширяване дейността на направление „кариерно ориентиране и консултиране“ към ЦПЛР – ОДК.

ПРИОРИТЕТ 5: Създаване на условия за разнообразна извънкласна и извънучилищна дейност за личностна подкрепа на деца и ученици

МЕРКИ:

- Прилагане на иновативни подходи при организиране на извънкласни и извънучилищни дейности в образователните институции.

- Ангажиране на културни институти, общински и държавни структури, спортни и неправителствени организации и др. в подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.
- Подкрепа развитието на творческия потенциал на деца и ученици.
- Разработване на програма и финансиране на дейности по превенция на агресивното поведение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата Стратегия е основана на разбирането, че главна ценност в образователната система е детето и ученикът. Идеите за развитие на предучилищното и училищно образование трябва да бъдат осмислени през призмата на тази ценност и да бъдат подчинени на основната цел – осигуряване на равен достъп и качествено образование.

Равният достъп до качествено образование означава осигуряване на достъп на всички деца до съизмеримо по качество образование. За целта трябва да се осигури възможността децата и учениците да посещават училища и детски градини със съвременна материално-техническа база и с квалифицирани учители, където те да получават образование, съответстващо на потребностите на съвременния живот.

Качественото образование предполага непрекъснато надграждане на знания и умения с оглед максимално развитие на потенциала на всяко дете и възможност за пълноценна социална реализация. От една страна, образованието трябва да позволи да се развие заложеното у всяко дете. То трябва да насърчава проявлението и максималното развитие на способностите на детето, както в процеса на обучение (натрупване на знания и формиране на умения), така и в процеса на възпитание (развитие на личността). От друга страна, системата на предучилищното и училищното образование трябва да създава условия за добра социална реализация, както в професионален, така и в личностен план. Детето трябва да може да реализира в максимална степен своите житейски планове, като зачита правилата и не накърнява правото на другите да реализират своите житейски планове.

Стратегията за развитие на образованието в община Шумен има характер на отворен документ, който може да се развива, усъвършенства и актуализира в съответствие с динамично променящите се условия. Това изисква постоянна дейност на всички заинтересовани участници и предполага създаването на добра организация и координация.